

У СТАРАСЦІ МАЕШ, КАЛІ Ё МАЛАДОСЦІ ДБАЕШ

У чым сутнасць дагавора пенсійнага страхавання

Страхованне дадатковай пенсіі прадугледжвае назапашванне сродкаў на рахунок шляхам уплаты на працягу пэўнага перыяду страхавых узносаў страхоўшчыку.

Памер такой пенсіі будзе залежаць ад шэрагу фактараў. У першую чаргу гэта сума страхавых узносаў, перыядычнасць іх уплаты і тэрмін страхавання. Чым большы памер страхавых узносаў, чым часцей іх выплачваюць і чым больш працяглы тэрмін страхавання, тым, адпаведна, большай будзе назапашвальная пенсія.

Усе гэтыя ўмовы агаворваюцца пры заключэнні дагавора. Страховыя ўзносы можна ўплачваць як штомесяц, так і штоквартальна або раз на год. У дагаворы ўказваецца і перыядычнасць выплаты дадатковай пенсіі (магчыма як аднаразовая выплата ўсіх сродкаў пры наступленні пенсійнага ўзросту, так і штомесячныя, штоквартальныя або штогадовыя выплаты), і іншыя ўмовы выплаты.

На страхавыя ўзносы налічваюцца працэнты, і за кошт гэтага выніковая сума выплат павялічваецца. Па сутнасці справы, гэта ў чымсьці падобна на механізм з дэпазітнымі ўкладамі, на якія банк налічвае працэнты. Але ёсць і адрозненні. Адно з іх, напрыклад, у тым, што фізічныя асобы, якія заключылі дагавор страхавання, маюць права на падатковую палёжку. Страховыя ўзносы ў памеры да 18,13 млн рублёў у год памяншаюць падаткаабкладную базу для вылічэння падаходнага падатку. Таксама не абкладаюцца падаходным падаткам страхавыя выплаты і бонусы. Акрамя таго, калі ўнёскі за страхаванне асобу выплачвае наймальнік, то яны таксама не абкладаюцца падаходным падаткам у межах 18,13 млн рублёў.

Пры гэтым страхавыя выплаты пры дадатковым пенсійным страхаванні гарантуюцца дзяржавай. Гэта значыць дзяржава

забяспечвае захаванасць грошай, і калі, напрыклад, у страхавой кампаніі ўзнікнуць форс-мажорныя абставіны, усе ўклады страхавальнікаў будуць вернутыя ў поўным аб'ёме. А заключыць дагавор страхавання пенсіі можна не толькі ў беларускіх рублях, але і ў доларах ЗША, еўра або расійскіх рублях. Акрамя гэтага, прадугледжана магчымаць страхавання ў замежнай валюце з выплаты ўзносаў у беларускіх рублях.

Ну, і ў любым выпадку чалавек пры дасягненні пенсійнага ўзросту атрымае пенсію ад дзяржавы, бо ў нашай краіне захоўваецца дзяржаўная сістэма пенсійнага забеспячэння.

Страхоўшчыкі даюць адказы

Спрабуючы разабрацца ў тэме, «Звязда» задала некалькі пытанняў **начальніку аддзела маркетынгу РДУСП «Стравіта»** (адной з трох кампаній, якія займаюцца ў нашай краіне дадзенымі відам страхавання) **Вользе КАЛЕСНИК**.

— **Што будзе, калі чалавек аформіў дагавор пенсійнага страхавання і пачаў уплачваць узносы, але не дажыў да пенсіі?**

— У гэтым выпадку ўсе назапашванні будуць выплачаныя спадчыннікам (мужу ці жонцы, дзецям, бацькам) у адпаведнасці з законам. Альбо ў дагаворы страхавання можна ўказаць канкрэтнага чалавека, які ў гэтым выпадку зможа атрымаць грошы.

— **Давайце разгледзім сітуацыю, калі чалавек пачаў адлічваць грошы на дадатковую пенсію, але потым, у сувязі з новымі абставінамі, напрыклад страатай працы або хваробай, перастаў. Што будзе з яго ўзносамі?**

— У такой сітуацыі чалавек можа прыпыніць дзеянне дагавора. У гэтым выпадку яго назапашванні не знікаюць, яны будуць ляжаць на рахунку, на іх будуць налічаны працэнты. І пры наступленні пенсійнага ўзросту чалавек атрымае ўсе свае грошы, што ён унёс, плюс працэнты.

Даведка «Звязды»

За мяжой выкарыстоўваюцца розныя мадэлі пенсійных сістэм, якія ўключаюць у сябе разнастайныя інстытуты сацыяльнай абароны — дзяржаўнае сацыяльнае забеспячэнне, абавязковае сацыяльнае страхаванне, асабістае пенсійнае страхаванне і іншыя. У суседняй Літве, напрыклад, пенсіі забяспечваюць дзяржаўная сістэма сацыяльнага страхавання і прыватныя пенсійныя фонды, таму ёсць магчымасць атрымаць пенсіі з абедзвюх крыніц.

У адпаведнасці з Указам №137 Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, якім прадугледжваецца пазтапнае павышэнне пенсійнага ўзросту, кіраўнікам арганізацый рэкамендуецца шырэй прымяняць практыку ўдзелу наймальнікаў і работнікаў у праграмах добраахвотнага страхавання дадатковай пенсіі.

Да таго ж трэба мець на ўвазе, што жыццёвыя акалічнасці могуць мяняцца не толькі ў горшы, але і ў лепшы бок. Вось, напрыклад, сітуацыю, калі 30-гадовы чалавек аформіў дагавор пенсійнага страхавання, на працягу пяці гадоў рабіў узносы, але потым прыпыніў дзеянне дагавора. Праз нейкі час, калі яго абставіны палепшацца, ён можа аднавіць дзеянне дагавора і зноў пачаць уплачваць страхавыя ўзносы. Пазней пры надыходзе страхавога выпадку, г.зн. пры дасягненні пенсійнага ўзросту ён атрымае ўсе назапашванні, якія былі акумуляваныя на яго рахунку.

— **Што будзе, калі кліент вырашыў не прыпыніць дзеянне дагавора, а скасаваць яго?**

— Страховая кампанія верне яму яго ўзносы, але, з улікам таго, што дагавор скасаваны заўчасна, не ў поўным аб'ёме.

Святлана БУСЬКО, busko@vziazda.by

НЕ АПЛАЦІШ ШТРАФ —

застанешся без пасведчання кіроўцы і аўто

Фотафіксацыя парушэнняў — справа добрая, але, як высветлілася, клопатная і для саміх парушальнікаў, і для выканаўчых органаў, вымушаных адшукваць даўжнікоў, якія больш за тры месяцы запар не могуць аплаціць штраф. Па колькасці выканаўчых спраў менавіта штрафы займаюць першае месца ў дзейнасці судовых выканаўцаў. Каб палепшыць становішча, Міністэрства юстыцыі Беларусі сумесна з ДАІ прапрацоўвае механізм удасканалення апавяшчэння даўжнікоў.

— Перад завядзеннем справы інспектары павінны мець доказ, што кіроўца папярэджаны аб сваёй віне. У адносінах да парушальнікаў хуткаснага рэжыму гэта нумар заказнага паштовага адрасування, высланага даўжнікам, які дазваляе пацвердзіць факт накіроўвання пастановай праз інтэрнэт-сэрвіс «Белпошты». — расказаў **Андрэй АЎДЗЕЕУ, галоўны судовы выканаўца Рэспублікі Беларусь**. — Па іншых правапарушэннях у дакуменце павінна стаяць адзнака інспектара, што парушальніку аб'яўлялася папярэджанне і ён пра гэта ведае. Дзякуючы такому падыходу абскарджанняў доўгу грамадзянамі стала значна менш.

Паколькі гадавога ліміту на колькасць штрафаў не існуе, асаблівай увагі на іх (хоць з кожным паўторам некаторых парушэнняў сумы становяцца ўсё большымі) злосныя парушальнікі проста не звяртаюць. Некаторыя маюць да 90 неаплачаных штрафаў за розныя парушэнні. Прычым за асобныя з іх, калі яны паўтараюцца цягам года, прадугледжана нават крымінальная адказнасць. Акрамя таго, на суму штрафаў не налічваецца пеня за пратэрміноўку іх аплаты, як, напрыклад, пры неаплаце «камуналкі».

Пытанне, якое патрабуе карэкціроўкі, тычыцца таксама паўторнага прад'яўлення дакументаў даўжніку. Пакуль сітуацыя такая: нават калі канстатавана, што ў даўжніка няма грошай і маёмасці на аплату ў дадзены момант, гэта не перашкода для паўторнага прад'яўлення дакументаў праз 3-6 месяцаў. Выканаўцы пачынаюць справу нанова, хоць эфектыўнасць такой з'явы не больш за 10%.

— Чалавек «мяняе стыль жыцця» вельмі рэдка, — дадаў Андрэй Аўдзееў. — Упэўнены, што эфектыўнасць спягання даўгоў была б вышэйшай, калі падыходзіць да спягання штрафав больш строга. Пакуль не аплаціць — адабраць пасведчанне кіроўцы альбо пазбавіць права здзяйсняць некаторыя адміністрацыйныя працэдур, у тым ліку тыя, што знаходзяцца ў кампетэнцыі органаў ДАІ. У злосных парушальнікаў арыштоўваць іх транспартныя сродкі і ў выпадку нявыплаты штрафаў ў разумны тэрмін — рэалізоўваць аўтамабіль, каб спагнаць запазычанасць. З іншага боку, мы падтрымліваем ініцыятыву МУС адносна лібералізацыі заканадаўства аб адміністрацыйнай адказнасці, у адпаведнасці з якой, за нязначныя парушэнні замест штрафаў будзе прадугледжана папярэджанне. Такі падыход стане больш карысным, бо спягання невялікіх штрафаў за падобныя правапарушэнні абыходзіцца дзяржаве даражэй, чым сама сума штрафаў.

Ірына СІДАРОК, sidarok@vziazda.by

А ШТО Ё ПАКЕЦІКУ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Але сёння ў продажы часта можна сустрэць насенне памідораў, дзе напісана, што гатункі ўстойлівыя да гэтай хваробы.

— Гэта проста прыгожы надпіс. Можна гаварыць толькі аб адноснай устойлівасці. Напрыклад, наш інстытут стараецца выбіраць гатункі больш устойлівыя да фітаспарозу. Агрэсіўнасць гэтай хваробы ў апошнія гады вырасла ў сувязі з тым, што ў краіне сталі больш вырошчваць раннія бульбы. Таматы з гэтай культурай — сваякі, таму яны раней пачынаюць паражацца фітафторай.

Агароднікам можна парэкамендаваць выкарыстоўваць ультрананія гатункі. За кошт ранняга выспявання яны «ўцякаюць» ад фітафтарозу. Дарэчы, найменш шкодны для чалавека прэпарат, якім можна апрацоўваць памідоры, каб абараніць ад такога захворвання, — бардоская сумесь. З айчынных добра зарэкамендаваў сябе «Азафос палепшаны» (трэба набыць прэпарат, на якім напісана, што ён прызначаны для абароны, бо ёсць і ўгнаенне з такой назвай).

— **Замежнае насенне можа акліматызавацца ў Беларусі?**

— Лічыцца аптымальным, калі насенне вырошчваецца ў той зоне, дзе будзе выкарыстоўвацца. Шэраг еўрапейскіх краін вырабляе яго ў паўднёвых рэгіёнах Іспаніі, у Афрыцы, дзе танная працоўная сіла. Адпаведна, з гэтым насеннем завоззяцца тыя хваробы, якіх у нас няма. У прыватнасці, вялікую праблему выклікаў бактэрыяльны рак памідораў. Ён распаўсюджаны ў паўднёвых краінах. У нас яго раней не было. Але агароднікі не паслухалі рэкамендацый вучоных, завезлі гэту інфекцыю. У выніку, каб усё прадэзынфікаваць, мы вымушаны былі поўнасцю адмовіцца ад вырошчвання традыцыйных культур на грунтах, на глебе і перайсці на мінеральную вату. Прышлося цалкам мяняць тэхналогію. Адпаведна, давалася вырошчваць іншыя гатункі. Яны ўтрымліваюць ген лёжасці, які дазваляе прадукцыі захоўвацца месяц і болей, але пры гэтым уключае на біяхімічную структуру раслін. У іх значна менш накопліваецца цукраў, кіслот і вітамінаў, чым у таматах, да якіх мы

У новых парніках вырошчваюцца гібрыды капусты.

прызвычаліся. Таму яны і падаюцца нам нясмачнымі.

— **А дачнік занёс гэту праблему на свой участак?**

— Натуральна. Людзі тэлефануюць: ураджай цалкам гіне. Там, куды занесена гэта хвароба, дзесяць гадоў ужо нельга вырошчваць ні таматы, ні бульбу, ні перац. Вядома, з пашкоджаных раслін нельга збіраць насенне.

Таматы, якія вырошчваюцца ў плёначных цяплячах, пашкоджваюцца ўкладаспарыёзам. У Беларусі існуюць спецыфічныя расы гэтага захворвання, якіх няма ні ў Расіі, ні ў Польшчы. Нават калі на замежным насенні пазначана, што гатунак устойлівы да кладаспарыёзу, наўрад ці яно падыходзіць нашым агароднікам. Мы бралі для сябе на выпрабаванне 10-15 замежных гатункаў,

і толькі 2—3 з іх аказаліся ўстойлівымі да гэтага захворвання ў нашых умовах. Калі вы набудзеце айчынныя гатункі, а яны маюць устойлівасць менавіта да мясцовай расы кладаспарыёзу, хімічную ахову ад гэтага захворвання праводзіць не трэба.

— **Якія яшчэ хваробы мы атрымалі з-за любові да імпартага насення?**

— Фузарыёз, верціцыліёз — гэта тычыцца таматаў, расліны вянуць, загниваюць. Па іншых культурах таксама ўсплёск, накапленне інфекцыі. Вось чаму неабходна развіваць вытворчасць айчыннага насення. Пасля 90-х гадоў у краіне былі зачынены 13 насенняводчых гаспадарак. Адпаведна, паменшылася на рынку колькасць насення айчыннай селекцыі.

— **Ці можна пазбегнуць хвароб, калі насенне апрацаваць?**

— Калі насенне дэзынфікаваць, можна значна знізіць рызыку занесці хваробу. Тая ж марганцоўка часткова дапаможа. Ёсць розныя пратравы для насення, іх можна выкарыстоўваць па інструкцыі. Але гэта небяспечныя прэпараты, працаваць трэба ў гумавых пальчатках і хоць бы марлевай павязкай закрыць нос ад пылу.

Трэба мяняць севазварот. Акрамя таго, можна выбіраць устойлівыя гатункі. Так, грозным захворваннем з'яўляецца перанаспароз агуркоў. Каб расліны абараніць ад яго, трэба праз кожныя 10 дзён праводзіць моцную хімічную абарону. Вучоныя выявілі гены, якія дазваляюць ствараць гатункі, устойлівыя да гэтага захворвання. Агуркі альбо не хварэюць, альбо ў асобныя гады слаба пашкоджваюцца. Можна назваць такія ўстойлівыя да перанаспарозу гатункі айчыннай селекцыі, як «Зарніца», «Верасень».

Часта з насеннем ці расадамі капусты дачнікі заносзяць на свой участак кілу, з якой не могуць справіцца 5-10 гадоў. На заражанай тэрыторыі культуры сямейства крыжакветных нельга вырошчваць. Акрамя таго, хвароба лёгка разносіцца, яе можна нават на абутку прынесці на сваю дзялянку ад суседзяў. Заўважу, што нашы вучоныя пачалі ствараць гатункі капусты, устойлівыя да кілы.

— **Адкуль бяруцца праблемы з усходжасцю насення?**

— Усходжасць насення вызначаецца ў лабараторных умовах. А калі яго сее дачнік, умовы больш стрэсавыя. Так, таматам, перцу, баклажанам для прарастання патрэбна 25 градусаў. Калі тэмпература вышэй ці ніжэй на 3—4 градусаў, мы атрымаем больш нізкую ўсходжасць. Часта для вырошчвання расады агароднікі выкарыстоўваюць зямлю з агарода, у якой утрымліваецца шмат інфекцый, у ёй насенне горш узыходзіць, расліны будуць аслабленыя.

— **Дражжыванне насення — абарона для дачніка?**

— Гэта адзін з найцікавейшых кірункаў: у абалонку, якую наносзяць на насенне, уводзяцца пестыцыды. Насенне афарбаванае, дражжыванае, на момант прарастання абаронена. Вядома, усходжасць яго будзе вышэйшай.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.